

Hekkende våtmarksfugl på Smøla

Resultater av inventeringer i 2022

BirdLife Møre og Romsdal rapport 2023-1

Forsidebilde

Vidstrakte myrlandskap med et nettverk av små vassdrag og tjern karakteriserer store deler av Smøla, og er grunnlaget for det rike og spesielle fuglelivet her. Foto: Arnstein Gjeldnes.

BirdLife Møre og Romsdal, rapport 2023-1

Utførende institusjon: BirdLife Møre og Romsdal	Prosjektansvarlig: Ketil Valde
	Prosjektmedarbeider(e): Arnstein Gjeldnes, Øyvind Gjeldnes, Tor Ålbu
Oppdragsgiver: Statsforvalteren i Møre og Romsdal	Kontaktperson hos oppdragsgiver: Andreas Sandnes Granli
Referanse: Gjeldnes, Ø., Gjeldnes, A., Valde, K. & Ålbu, T. 2023. Hekkende våtmarksfugl på Smøla. Resultater av inventeringer i 2022. BirdLife Møre og Romsdal, rapport 2023-1. 24 s. + vedlegg. ISBN 978-82-93893-10-3	
Referat: BirdLife Møre og Romsdal har, med støtte fra viltfondet, registrert hekkende våtmarksfugl på Smøla sommeren 2022. Formålet har vært å få en oppdatert oversikt over hvor og hvor mye våtmarksfugl som hekker på denne øya, samt vurdert bestandsendringene siden de første takseringene på øya ble gjort i 1974. Det ble gjennomført kartlegging på vesentlige deler av øya, primært i første halvdel av juni måned, i form av linjetakseringer. I overkant av 20 ruter ble telt opp. Feltforholdene var overveiende gode, men bare en takseringsrunde medfører en del feilkilder. De fleste tidligere kjente hekkefuglene ble påvist i 2022, men i varierende antall, og mange arter kan oppvise til dels betydelige bestandsendringer i løpet av de knappe 50 årene som har gått. 6 arter fryktes forsvunnet fra fast-Smøla i løpet av denne tiden; Brushane (usikker, kan ennå hekke), sildemåke, hettemåke, rødnebbterne, makrellterne og lappspurv. 8 arter har hatt en betydelig bestandsnedgang: Gråhegre, myrsnipe, tyvjo, fiskemåke, svartbak, sanglerke, heipiplerke og steinskvett. 5 arter har fremdeles god bestand på Smøla, men betydelig bestandsnedgang regionalt: Vipe, rødstilk, enkeltbekkasin, storspove og småspove. 4 arter har en tydelig bestandsøkning: Grågås, lirype, sivspurv og sivsanger. Og trane og sangsvane har kommet til som nye hekkefugler på Smøla siden 1974. Feltundersøkelsene vurderes som vellykkede, men de har en del svakheter som burde vært fulgt opp og redusert gjennom supplerende feltarbeid. Det er fremdeles igjen deler av øya som burde vært kartlagt, og det finnes en del feilkilder som dermed kan reduseres eller elimineres. I tillegg foreslås det at det etableres 4 overvåkingsområder på øya. Det er derfor lagt fram forslag til supplerende feltarbeid, helst alt førstkommande feltsesong.	

FORORD

BirdLife Møre og Romsdal søkte Statsforvalteren i Møre og Romsdal om kartlegging av hekkende våtmarksfugl på Smøla i 2022. Søknaden ble innvilget med en støtte på 83.544,- kr.

Bakgrunnen for prosjektet var at Smøla i lengre tid har vært kjent som et regionalt viktig hekkeområde for flere arter våtmarksfugl. Dette omfatter også enkelte truede arter som har vært i sterk tilbakegang i Norge i nyere tid. Samtidig forelå det lite nyere data som forteller noe om dagens hekkebestander på øya.

Prosjektansvarlig var Ketil Valde. Under feltarbeidet og ved rapportering har Arnstein Gjeldnes, Øyvind Gjeldnes (hovedforfatter) og Tor Ålbu vært sentrale. Geir Gaarder har bidratt under rapportering. I tillegg takkes Espen Lie Dahl og Ola Ragnar GjØra for enkelte bidrag. En takk rettes også til Statsforvalteren i Møre og Romsdal for økonomisk støtte gjennom viltfondet.

09.03.2023

BirdLife Møre og Romsdal

Øyvind Gjeldnes

Arnstein Gjeldnes

Ketil Valde

Tor Ålbu

INNHold

FORORD.....	4
INNHold	5
1 INNLEDNING	6
2 METODE	7
2.1 EKSISTERENDE KUNNSKAP	7
2.2 FELTARBEID 2022	8
3 RESULTATER.....	11
3.1 SAMLEDE RESULTATER.....	11
3.2 ARTSKOMMENTARER	17
3.3 SAMLET VURDERING	21
4 DISKUSJON	22
4.1 USIKKERHET	22
4.2 SMØLA SIN BETYDNING I EN REGIONAL SAMMENHENG	22
4.3 FORSLAG TIL OPPFØLGING.....	22
5 SKRIFTLIGE KILDER.....	24
VEDLEGG – GAMLE TAKSERINGSDATA.....	25

1 Innledning

Smøla kommune er kjent for sine store myrområder og omfattende skjærgård, noe som gir svært gode betingelser for en rik og variert fuglefauna gjennom hele året. For en god del arter er forekomstene i kommunen blant de viktigste i landsdelen.

Likevel er det varierende data omkring bestandene her. Det ble på 70- og dels 80-tallet gjennomført ganske omfattende tellinger (Follestad 1984), men siden den tid har det vært gjort lite, bortsett fra årlige tellinger av vinterfugl i utvalgte soner og en del kartlegging tilknyttet vindparken på Fast-Smøla.

Samtidig vet vi at det de siste ti-årene har skjedd store, negative bestandsendringer for mange hekkefugler i Møre og Romsdal, se blant annet nylig gjennomført reinventering av småspove i fylket (Gaarder mfl. 2021). Tilbakegang og høyere rødlisting av en del vadefugl-arter ble også trukket fram som en av de viktige trendene i den siste nasjonale rødlisterevisjonen (Stokke mfl. 2021).

Det store spørsmålet har derfor vært hvordan dette slår ut for Smøla sin del. Har det vært en sterk nedgang også her? Eller har bestandene holdt seg bedre og dermed blitt ennå viktigere i en regional og nasjonal sammenheng?

På grunnlag av dette mente BirdLife Møre og Romsdal det var på høy tid å få klarhet i hvor store bestandene er for mange viktige og truede hekkende fuglearter på Smøla for tiden, samt forsøke både å avklare hvordan bestandene har endret seg her over tid, og hvilken betydning disse har regionalt. I denne rapporten er resultatene fra feltsesongen 2022 presentert.

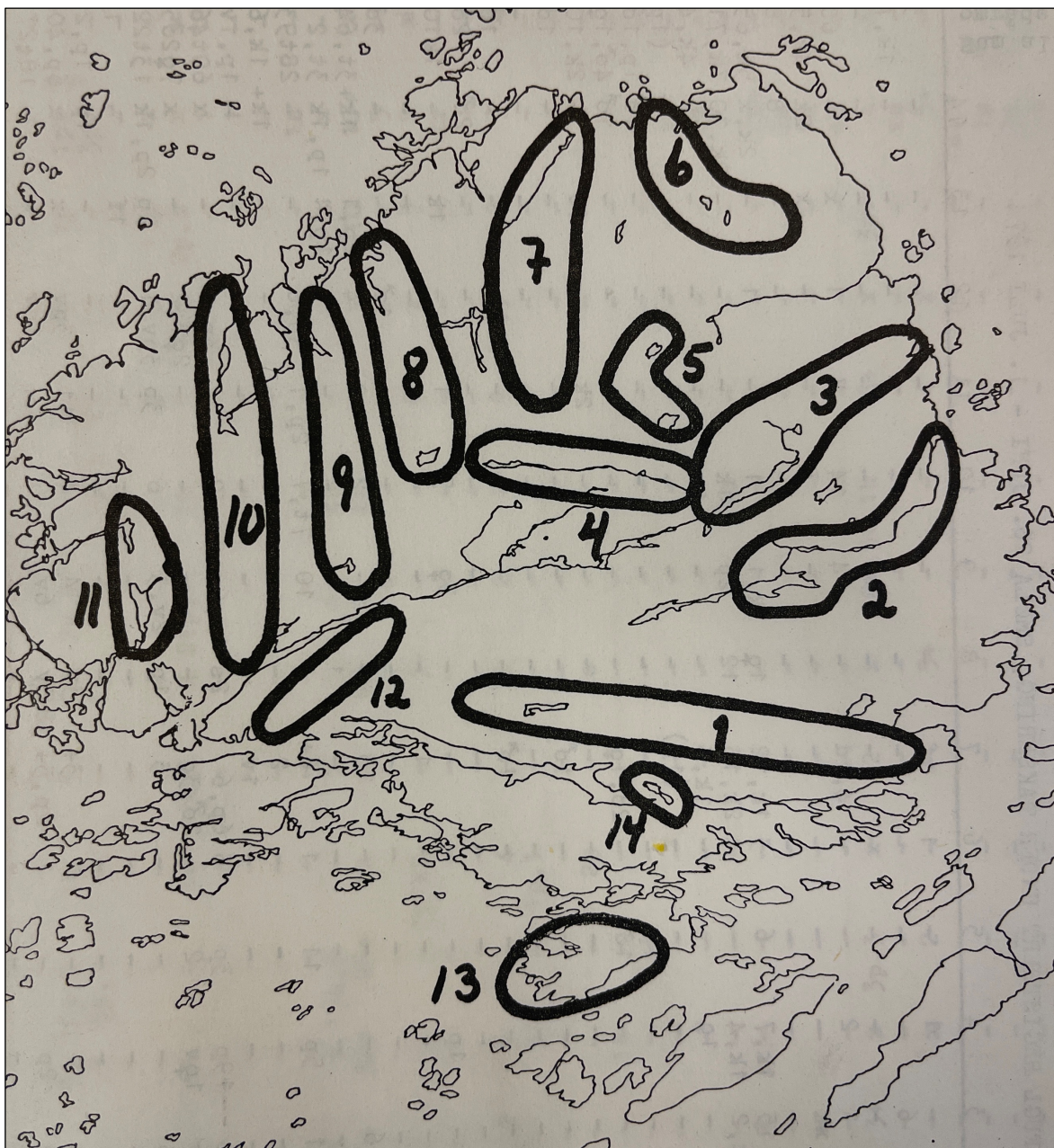

Figur 1 Planleggingsmøte før registrantene skal ut i felt. Stående er Arnstein Gjeldnes og sittende er Ketil Valde. Foto: Øyvind Gjeldnes.

2 Metode

2.1 Eksisterende kunnskap

I 1984 ble det gitt ut en rapport som sammenstilte kunnskapen om fuglelivet på Smøla, basert på undersøkelser Ornitologisk stasjon Vigra (OSV) i perioden 1974-1983 (Follestad 1984). Denne omfatter både overvintrende, hekkende, mytende og trekkende fugl. Rapporten tar både for seg den store skjærgården og fast-Smøla og for hekkende fugl er områdene delt inn i soner, se figur 2 under.

Figur 2 Kartlagte soner på Smøla i 1974. Figuren er tatt ut fra Follestad (1984).

De 14 sonene ble kartlagt i form av takseringslinjer. Alle linjer ble bare taksert en gang.

I tillegg inkluderer også rapporten takseringer foretatt av Aanen Munkejord i 1980, innenfor et mer begrenset areal nordvest til nordøst for Elvegarden, dvs. ca 3 kilometer nordvest for Straumen, på sørlige del av fast-Smøla (antagelig i deler av sone 1 på figur 1). Disse er ikke benyttet som grunnlag for oss i denne omgang. Resultatene er presentert i tabellform i rapporten, se vedlegg. Det ble ikke gjort forsøk på å beregne totalbestandene for de ulike artene. Enkelte feilkilder er samtidig nevnt, og det vises der samtidig til Folkestad (1975, ikke sett).

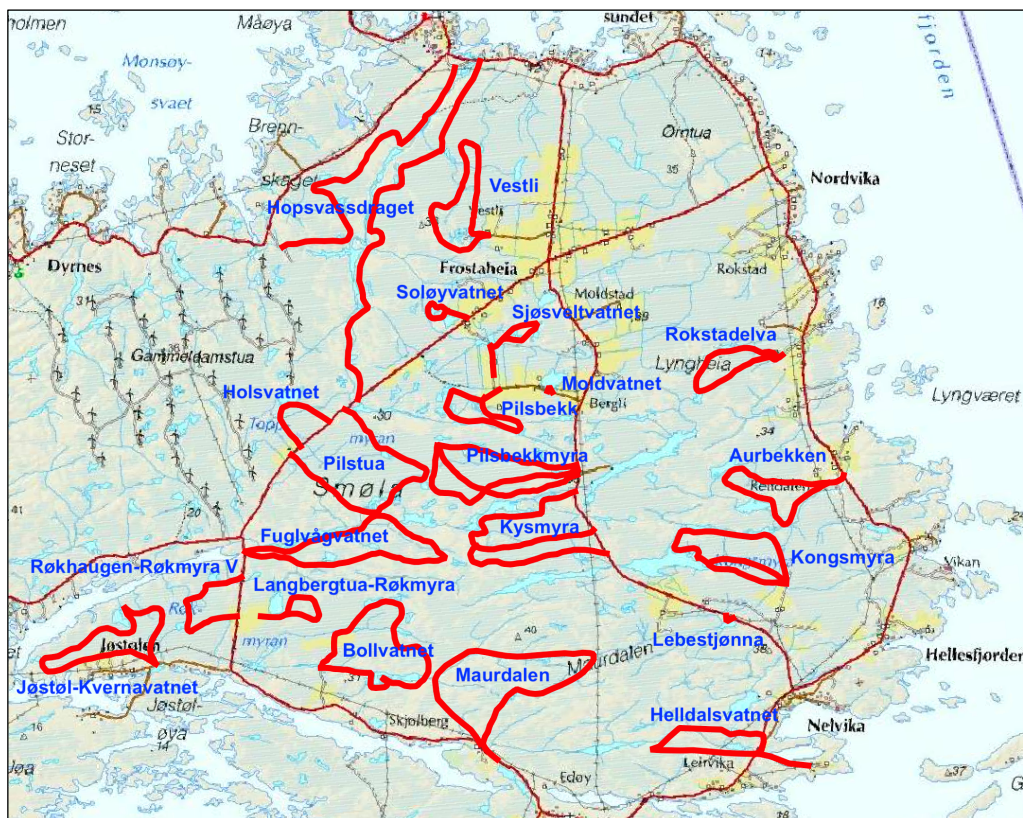
2.2 Feltarbeid 2022

Rapporten fra 1974 gir ingen detaljert beskrivelse av besøkt areal eller noen rutebeskrivelser innenfor de ulike sonene. Hovedsakelig ble vassdrag, myrkanter og noen av de store ensartede myrflatene taksert, noe som vi i 2022 prøvde å etterligne. Nye takseringsruter ble dels tegnet inn på forhånd, men også underveis. Rutene ble gått av en person (unntatt Hopsvassdraget innenfor gamle sone 7) og det ble lagt innom høydepunkter for å få bedre oversikt, og for om mulig å øke sjansen for å oppdage ulike arter.

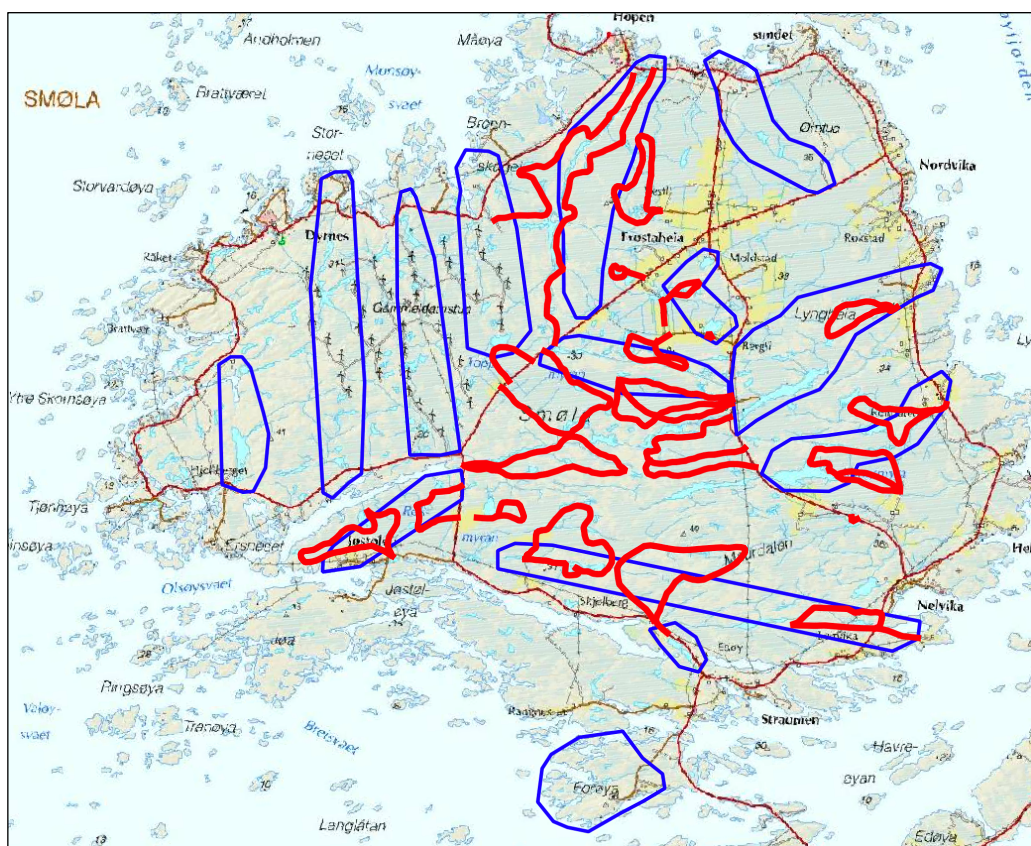
Ved valg av takseringsmetodikk og tidspunkt var rapporten om undersøkelsene av OSV i 1974 viktig. Vi prøvde å gjenta det arbeidet de hadde gjort, for om mulig å få en god sammenligning, for å kunne uttale oss om de endringene i fuglefaunaen som kunne ha skjedd i løpet av de nesten 50 åra som er gått. Sonene 8, 9 og 10 har blitt utbygd til vindmøllepark, og det var av den grunn ikke ansett som aktuelt å takserer de i 2022. Vi planla de rutene vi skulle linjetaksere så godt vi kunne ut ifra det som var beskrevet i rapporten fra 1974, og arbeidet ble kun gjort i pent vær (lettskyet, lite vind, og god temperatur). Det ble lagt noen nye ruter i områder vi mente var interessante, og derfor mener vi det kan være relevant å sammenlikne totaltallene til de ulike artene.

I 1974 ble registreringene gjort i perioden 26. juni – 1. juli, og årets registreringer ble gjort 31. mai – 20. juni. Våre takseringer var altså gjort minst 1, og høyst 3 uker tidligere enn i 1974. Det har vært en klimaendring i perioden som skulle tilsi at hekkeperioden skulle ha blitt forskjøvet til tidligere på året. Det er derfor godt mulig at fenologien er nesten tilsvarende for de to årene, men det er vanskelig å si nøyaktig. Mange av artene er ikke like lette å oppdage i de ulike stadiene av hekkeforløpet. De fleste eksponerer seg mye i kurtise og eggleggingsperioden, for å bli mer kryptiske i rugeperioden, for så å bli lette å registrere igjen når de har unger og de vokse fuglene varsler når vi kommer inn i deres nærområde. Hovedfokuset vårt var å prøve å registrere vannfuglene (lommer, svaner, ender og vadere) best mulig, mens småfuglene ikke ble prioritert.

Vi hadde ingen informasjon om når på døgnet takseringene ble gjort i 1974. Vi valgte å utføre takseringer relativt sent på dagen i og med at vi som regel reiste fra våre hjemsteder tidligere på dagen. Tidligste takseringsstart er kl 09.10, og mange takseringer er foretatt på ettermiddagen med start rundt kl 15. Dette kan være uheldig for en del arter og bryter mye med instruksen til Norsk Hekkefugltaksering (tidligere TOV-E) der en starter kl 04, og ingen takseringer skal utføres etter kl 10 på formiddagen. Sangaktiviteten til mange arter har en markert topp rundt soloppgang, og en markert nedgang rundt middag, og en mindre topp igjen på ettermiddagen.

Figur 3 Benyttede nye telleruter er vist med røde streker og rutenavn i blått.

Figur 4 Sammenslått kart. Benyttede nye telleruter er vist med røde streker, mens de gamle tellesonene fra 1974 er vist som blå sirkler.

Tabell 1 Oversikt over utført feltarbeid innenfor de nye takseringslinjene (i parentes er nummer på de gamle sonene fra 1974 nevnt) på Fast-Smøla i 2022.

Navn	Gamle soner	Dato	Tidspunkt	Kartlegger
Helldalsvatnet	Sone 1a	31.05	09.45-13.20	Tor Ålbu
Maurdalen	Sone 1b	31.05	10.00-	Ketil Valde
Bollvatnet	Sone 1c	31.05	10.15-13.15	Øyvind Gjeldnes
Pilstua	Ny sone	01.06	10.05-12.20	Arnstein Gjeldnes
Jøstøl-Kvernavatnet	Sone 12	31.05	16.00-18.30	Øyvind Gjeldnes
Holsvatnet	Sone 9	01.06	09.15-10.00	Arnstein Gjeldnes
Røkhaugen-Røkmyra V	Sone 3	31.05	19.30-21.00	Øyvind Gjeldnes
Soløyvatnet	Ny sone	01.06	12.30-13.30	Arnstein Gjeldnes
Moldvatnet	Sone 5	01.06	14.00-	Arnstein Gjeldnes
Sjøsveltvatnet	Sone 6	01.06	15.00-	Arnstein Gjeldnes
Rokstadelva	Sone 3	01.06	16.15-17.43	Arnstein Gjeldnes
Langbergtua-Røkmyra	Ny sone	19.06	16.00-17.00	Arnstein Gjeldnes
Vestli	Ny sone	20.06	09.10-12.45	Arnstein Gjeldnes
Lebestjønna	Ny sone	20.06	15.30	Arnstein Gjeldnes vest
Hopsvassdraget	Sone 7	19.06	11.10-16.00	Øyvind Gjeldnes øst Arnstein Gjeldnes vest
Kongsmyra	Sone 2	02.06	14.30-1800	Øyvind Gjeldnes Arnstein Gjeldnes
Fuglvågvatnet	Ny sone	01.06	09.20-12.45	Øyvind Gjeldnes
Kysmyra	Ny sone	20.06	13.10-15.30	Øyvind Gjeldnes Arnstein Gjeldnes
Pilsbekk fra Moldvassheia	Sone 4	01.06	16.00-18.50	Arnstein Gjeldnes
Pilsbekkmyra	Sone 4	02.06	09.30-12.30	Øyvind Gjeldnes Arnstein Gjeldnes
Aurebekken	Sone 2	20.06	09.20-12.15	Øyvind Gjeldnes
	Rundtur	27.05		Tor Ålbu, Ketil Valde, Arnstein Gjeldnes

3 Resultater

3.1 Samlede resultater

I samsvar med beskrevet metodikk ble observerte fuglearter innenfor hvert takseringslinje/sone telt opp. Observasjonene ble samtidig i noen grad splittet opp basert på adferd, særlig om det var hekkeindikasjoner eller ikke. I tabell 2-4 under resultatene sammenstilt (fordelingen på tre tabeller skyldes at det ikke var mulig å få én lesbar tabell der alle sonene lå inne).

Tabell 2 Samletabell over observerte fugl under feltarbeidet i 2022, del 1. I kapittel 2 er det redegjort for kartleggingsmetodikk og gjennomføring. Forkortelser: «of»=overflyvende fugl. «sy»=syngende fugl. «rug»=rugende fugl. «varsl»=varslende fugl (sterk indikasjon på hekking). «ind»=individ (dvs antall). «p»=par. «m»=hannfugl («male»). «f»=hunnfugl («female»). «ad»=voksen («adult»). «H»=Påvist hekkende (reir i bruk, ikke flyvedyktige unger).

Art	Helldals- vatnet	Maur- dalen	Bollvatnet	Pilstua	Jøstøl- Kvernavatnet	Hols- vatnet	Røkhauken- Røkmyra V	Soløy- vatnet
Storlom	1 of							
Smålom					1 rug			
Gråhegre	1		1	2				1 of
Storspove	1 sy + 2	1v + 2	1 varsl + 2		5p			1 of
Småspove		1 v	1 varsl	1p	1p		2p	
Tjeld	4							
Heilo		8 ind (v)	1 varsl	4p		2p		
Sandlo								
Rødstilk	1	1v + 1		2p + 1	3p + 1			
Grønstilk								
Strandsnipe	5		1					
Enkeltbekkasin	4		3		1	2p		2
Myrsnipe	1 sp	1 sp	1 sp	2p + 1	2			
Vipe					3			
Trane	1p		1p H				1	1 of
Sangsvane	1 ad		1 ad					
Grågås								
Brunnakke							1 F	
Stokkand	1m + 1 f		1 par + 2M		1 kull 7		1 kull 7	
Snadderand	1f							
Kvinand								
Siland		1p	1 par					1p
Krikkand	2	2 M	1M	1p	1M			
Toppand								
Ærfugl								
Kongeørn			1 ad					
Havørn								
Tyvjo				1p	1		1p	
Fiskemåke	3							1 p H
Svartbak	1							

Art	Helldals- vatnet	Maur- dalen	Bollvatnet	Pilstua	Jøstøl- Kvernavatnet	Hols- vatnet	Røkhaugen- Røkmyra V	Soløy- vatnet
Gråmåke	1							
Terne								
Hare			1		1			
Piggsvin								
Lirype				2p	2	1p		
Ringdue								
Gjøk	2	2						1
Tårnseiler								
Sanglerke			6 sy	3p	4 sy	2p	3	
Tornsanger	1		1					1p
Svartstrupe				1p				
Sivspurv	2	1v	5 sy	1p		1p		1p
Sivsanger				1p				1p
Heipiplerke						1p		2p
Gråsisik	15	2						
Bokfink								
Tornirisk								1
Grønnfink								
Fuglekonge		1						
Løvsanger	5	3				1p		3p
Gransanger	3							2
Låvesvale								2
Rødstrupe		1						
Kjøttmeis								
Svarttrost	4	1						
Skjære								
Kråke	2	1						
Ravn								
Gråtrost	10							
Måltrost	1							
Rødvingetrost	6	2						
Stær	1							
Rosenstær								
Steinskvett	1			2p				
Gulerle								
Linerle	1							
Gråspurv								
Sum								

Tabell 3 Samletabell over observerte fugl under feltarbeidet i 2022, del 2. I kapittel 2 er det redegjort for kartleggingsmetodikk og gjennomføring. For tegnforklaring av forkortelser se tabell 2.

Art	Mold- vatnet	Sjøsvelt- vatnet	Rokstad- elva	Langbergtua- Røkmyra	Vestli	Lebes- tjønna	Hops- vassdraget	Kongs- myra
Storlom			1 of		1 of			
Smålom								
Gråhegre								3
Storspove	1p	1p			1p	1p	2p	2p
Småspove		1 hørt	1p		2p		2p	3
Tjeld								
Heilo				2p			7p	5
Sandlo								
Rødstilk		3	1 hørt	1p	1p		8	2p + 1
Grønstilk								
Strandsnipe	1p						3	2p
Enkeltbekkasin			3p				5	6
Myrsnipe				1p			1p + 1	3sy
Vipe								
Trane			1					
Sangsvane							1p + 5 unger	1 ad
Grågås								
Brunnakke								
Stokkand	2 kull					1 kull	1 kull 3 + 1M	1M
Snadderand								
Kvinand								
Siland							2F	
Krikkand		1 kull	1p		1 kull	1 kull	1p + 1F	6M + 6F
Toppand	4M + 3F							1p of
Ærfugl								
Kongeørn								
Havørn								
Tyvjo			1p		2p		2	3p
Fiskemåke		1p	1p					
Svartbak								
Gråmåke			4p					
Terne								
Hare							2	
Piggsvin								
Lirype								1
Ringdue								
Gjøk							x	
Tårnseiler			2					
Sanglerke			1p	1p	2p		3 sy	5sy
Tornsanger								
Svartstrupe								

Art	Mold- vatnet	Sjøsvelt- vatnet	Rokstad- elva	Langbergtua- Røkmyra	Vestli	Lebes- tjønna	Hops- vassdraget	Kongs- myra
Sivspurv		1p			1p	1p	7	10 lok
Sivsanger	1					1p	2 sy	4 sy
Heipiplerke			1p	1p			10	3sy
Gråsisik	4							
Bokfink								
Tornirisk								
Grønnfink								
Fuglekonge								
Løvsanger							x	
Gransanger								
Låvesvale								2
Rødstrupe								
Kjøttmeis								
Svarttrost	2						x	
Skjære								
Kråke					2		2	3
Ravn						1		
Gråtrost								
Måltrost							x	
Rødvingetrost							x	
Stær								
Rosenstær								
Steinskvett							3p	
Gulerle				1				
Linerle								
Gråspurv								
Sum								

Tabell 4 Samletabell over observerte fugl under feltarbeidet i 2022, del 3. I kapittel 2 er det redegjort for kartleggingsmetodikk og gjennomføring. For tegnforklaring av forkortelser se tabell 2.

Art	Kysmyra	Pilsbekk	Pilsbekk- myra	Aur- bekken	Fuglvåg- vatnet	Sum	Rundtur 27. mai
Storlom					1 ov	4 of	1par Storvatnet
Smålom	1 p i flukt		1 rug		4 ov	3 rug + 6 ov	Pilsvatnet
Gråhegre			1		1	10	obs Lebestjønn, og Fløtjønn
Storspove	2p					15p + 1s + 2v + 7	Flere par Kongsmyra + Røkmyra ++
Småspove		2	7p	2 p	2 p	25p + 1h + 3	1 par Kongsmyra + 1 Røkmyra
Tjeld						4	1par Gåsvatnet
Heilo	3p	3p	2p	3 p	2 p	37p + 5	Kongsmyra
Sandlo							Hopen pull
Rødstilk	2 terr	1			2 p + 1	12p + 18	Kongsmyra
Grønstilk		1				1	
Strandsnipe	3p	1			1	6p + 10	Storvatnet
Enkeltebekkasin		1			2	29	5 Kongsmyra + 9 Røkmyra
Myrsnipe	1p eggskall		1sp + 2	1	1	12 sp/H + 8	
Vipe						3	Kongsmyra 5 p, 8 ind Røkmyra, 1 Fløtjønn
Trane		1p + 8 i flukt		1 ov	1 p H	1p H + 3p + 12	Kongsmyra + Pilsvatnet
Sangsvane	1 ad					2p H + 4 ad	
Grågå							Store mengder fra Hopsvassdraget og vestover
Brunnakke						1F	Fløtjønna 3M + 1 par
Stokkand		1M		2M		6 kull + 9M + 2F	Moldvatnet 1par + 4M, 3M Fløtjønn
Snadderand						1F	
Kvinand							x
Siland		1p	1p		1 p	6p + 2F	Moldvatnet
Krikkand	1F	1M				3 kull + 14M + 12F	Moldvatnet 6M + 2F, 4 ind Fløtjønna
Toppand						5M + 4F	Moldvatnet 9M + 1F
Ærfugl							x på sjøen
Kongeørn	1 ungf					1 ad + 1 ungf	
Havørn							Kongsvatnet

Art	Kysmyra	Pilsbekk	Pilsbekk- myra	Aur- bekken	Fuglvåg- vatnet	Sum	Rundtur 27. mai
Tyvjo			6p			14p + 3	1p Kongsmyra + 1 Skjølbergvågen
Fiskemåke						3p + 3	9 par Gåsvatnet
Svartbak						1	Hopen kol
Gråmåke			4 p i koloni			8p + 1	Hopen kol
Terne							Spredt + 5 Edøy fergekai
Hare							x
Piggsvin			1				
Lirype	1		4	2	3		Storvatnet
Ringdue							x
Gjøk							x
Tårnseiler							
Sanglerke	4sy	1 sy	7 sy	2 sy	2		xx
Tornsanger							1sy Soløyevatnet ++
Møller				1 sy			
Svartstrupe					1 p		
Sivspurv		5p		12 sy	6 sy		xxx
Sivsanger		1sy		1 sy			1 sy Soløyevatnet
Heipiplerke	1 varsl	1sy		1			x
Gråsisik							xx
Bokfink							x
Tornirisk							
Grønnfink							x
Fuglekonge							
Løvsanger							xx
Gransanger							xx
Låvesvale							xx
Rødstrupe							
Kjøttmeis							x
Svarttrost							x
Skjære							xx
Kråke					1 H		x
Ravn							x
Gråtrost							xx
Måltrost							x

Art	Kysmyra	Pilsbekk	Pilsbekk- myra	Aur- bekken	Fuglvåg- vatnet	Sum	Rundtur 27. mai
Rødvingetrost							xx
Stær							xx
Rosenstær							1 ad Dyrnes
Steinskvett	1M				4 p		x
Gulerle							
Linerle							x
Gråspurv							10 Dyrnes +
Sum							

3.2 Artskommentarer

Storlom. Det ser ut til at bestanden i 1974 og 2022 er ganske lik. Vi hadde 4 overflygende fugler og ett par ble sett på Storvatnet 27. mai (Hekkeplass?), mens i 1974 hadde de 1 kull og 7 fugler (Sone 2 og 3). Storlommen har ofte samling av ikke-hekkende fugler i flokk, og de 6 fuglene som ble sett i sone 3 i 1974 kan være en slik gruppe. Arten kan være vanskelig å registrere i rugetida, da den rugende fuglen vil snike seg av reiret dersom den blir forstyrret, og kan være neddykket i store deler av den tiden den er skremt av reiret, og vil i den tiden den er oppe gjøre seg vanskelig å se. De fuglene vi så kan være maker til rugende fugler på veg til fiskeplasser i andre ferskvann eller til sjøen.

Smålom. Det ble sett flere i 2022 (3 rugende + 6 ind. i flukt), enn i 1974 (2 ind. + 1 i flukt). Vi gikk i noen nye ruter i områder som er kjent for forekomst av smålom (NØ del av Smøla), noe som kan forklare noe av endringen, men generelt har smålommen økt i distriktet i perioden.

Gråhegre. Det var langt færre å se i 2022 (10 ind.), enn i 1974 (60+ ind.). Dette avspeiler at hekkebestanden på Smøla er klart lavere nå. Disse takseringene er en dårlig måte å registrere endringer i artens opptreden. Opptellinger i hekkekoloniene ville gitt et mye bedre svar. Myrrviddene på Smøla er ingen hekkeplass for arten. Noen individer fisker i vann og vassdrag. Tidligere stor hekkebestand i bartrær på holmer i indre skjærgård rundt øya.

Grågås. Ved en rundtur 27. mai 2022 var det store mengder gåsepar med ikke flygedyktige unger å se på N- og V-sida av Smøla (Hopen, Dyrnes, Steinsøya). De var samlet i store grupper, og dette viste at de fleste hadde forlatt hekkeplassen, og vi kunne ikke forvente å se så mange på takseringsrutene våre. Dette viste seg å stemme da vi ikke registrerte arten på våre takseringer. I 1974 er det notert 4 kull og 5+ individer inne i tellesonene. Det ser ut til at arten hekker tidligere nå enn i 1974, og at fast-Smøla blir forlatt når ungene klekker.

Gravand. 8 fugler var ved Fløtjønna i 1974. I 2022 ble ikke arten observert. Det var vel heller ikke ventet at vi skulle finne arten på våre takseringer, da egnede lokaliteter mangler der.

Stokkand. Vi fant 6 kull, og så 9 hanner og 2 hunn i tillegg. I 1974 ble det registret 5 kull og 65+ individer. Vanskelig å si om det har skjedd store endringer da ikke-hekkende fugler kan forflytte seg langt og rugende fugler er svært vanskelige å registrere. Også kull kan holde seg godt skjult der det er egnet vegetasjon.

Krikkand. Vi registrerte 3 kull + 14 hanner + 12 hunner i 2022. I 1974 var det 7 kull + 71 enkeltfugler. Det kan tyde på en nedgang, men takseringspunktet kan gjøre at flere fortsatt lå på egg i 2022.

Brunnakke. Kun 1 ho sett på takseringsløypene, pluss 1 par + 3 hanner på Fløtjønna nå i 2022. I 1974 var det 4 kull + 4 enkeltfugler. Det samme kan gjelde her som for krikband.

Snadderand. 1 hunn sett i 2022.

Skjeand. Kun sett i 1974 med 1 par + 1 hann.

Toppand. I 2022 ble det registrert 5 hanner + 4 hoer på takseringene. I tillegg lå 9 hanner + 1 ho på Moldvatnet 27. mai. I 1974 så de 4 hanner + 1 ho. Det kan være en stigende bestand.

Ærfugl. Vi hadde ingen fugler i våre takseringsløyper i 2022. I 1974 hadde de 2 kull i en sone vi ikke takserte (sone 11).

Svartand. 1 hann i sone 7 i 1974. Arten ikke observert i 2022.

Havelle. 1 hann i sone 7 i 1974. Arten ikke observert i 2022.

Kvinand. 2 hanner i Fløtjønna i 1974. Ingen på våre takseringer i 2022, men arten sett på rundturen 27. mai.

Siland. I 2022 hadde vi 6 par + 2 hoer på våre takseringer. I 1974 ble det registrert 1 kull + 10 ind. Kullet var i sone 13 (Rossvoll), et område vi ikke tok med i 2022. Det kan se ut som om arten viser seg mer på fast-Smøla nå i forhold til i 1974.

Sangsvane. Arten var ikke registrert i 1974. Den er nå en etablert hekkefugl da vi hadde 2 par med 5 unger hver, samt 4 ad fugler som ikke viste hekking.

Trane. Arten var ikke registrert i 1974. Den er nå en etablert hekkefugl da vi hadde 1 par med reir, samt 3 par og 12 enkeltfugler. Det er vanlig at par kan være i et område i flere år før de starter med hekking.

Storspove. 15 par + 1 spillende + 2 varslende + 7 enkeltfugler ble registrert i 2022, mot 6 par + min. 20 enkeltfugler i 1974. Det kan vanskelig sies om det er noen endring av forekomsten på Smøla av denne arten som viser en klar nedgang i resten av Møre og Romsdal. Arten ankommer tidlig og flere par kan ha avsluttet sesongen i 1974. Selv om arten er kjent som en karakterart på kulturmark viser våre resultater at det også er en betydelig bestand utenfor kulturmarka på Smøla. For 2023 vil en totalkartlegging av storspove gi et viktig bidrag til artens status i Møre og Romsdal.

Småspove. I 2022 ble det registret 1 hekkende + 25 par + 3 enkeltfugler, mot 18 par + 27 enkeltfugler i 1974. Selv om arten ankommer i starten av mai var trolig mange ferdige med hekkingen i 1974. Det kan ikke sies at det er en økning av bestanden uten at det blir grundigere undersøkt. Smøla-bestanden av småspove kan utgjøre ca. 70% av totalbestanden i Møre og Romsdal.

Tjeld. Arten opptre marginalt på fast-Smøla. Arten opptre bare der det finnes saltvann. Våre takseringer i 2022 hadde arten kun i Grunnvågen (sone 1a)

Heilo. Er en karakterart på store deler av fast-Smøla og vi fikk registrert 37 par + 5 enkeltfugler i 2022. I 1974 var de senere ute og registrerte 28 territorier + 93 enkeltfugler. Antallet synes å ha gått noe ned, men det er vanskelig å trekke bastante konklusjoner. Heilo kan samles i relativt store flokker i sommersesongen på enkelte områder med dyrkamark. Smøla har en temmelig stor bestand av denne overveiende fjellfuglen. I enkelte områder hekker arten forholdsvis tett.

Sandlo. Ser ut til å være borte fra de indre delene av Smøla, men kommer inn der det er fjærområder. Vi hadde ikke arten på våre takseringsruter i 2022, men så ad med dununger den 27. mai ved Hopen. Også i 1974 er den funnet kun i soner som har fjæresoner.

Rødstilk. I 2022 fikk vi registrert 12 par + 18 enkeltfugler. I 1974 hadde de 13 territorier + 22 enkeltfugler. Det er svært like tall, og vi kan si at bestanden er tilnærmet uforandret, kanskje en liten nedgang. Arten viser klar nedgang i resten av landet (Jfr rapporten som årets fugl i VF). Sannsynligvis er det også en del par å finne på eldre eller lavintensiv kulturmark og i strandsonen.

Grønnstilk. En fugl sett i 2022, ingen i 1974.

Gluttsnipe. En overflygende fugl i 1974. Ikke registret i 2022.

Strandsnipe. Det ble registret 6 par + 10 enkeltfugler i 2022. Mot 1 par + 2 enkeltfugler i 1974. Tidspunktet for takseringene kan være mer gunstig i 2022, og de voksne blir mer kryptiske når de har unger.

Enkeltbekkasin. 29 fugler ble registret i 2022, mot 8 spillende + 32 enkeltfugler i 1974. Det kan antyde en svak nedgang i antallet av arten. Arten er lite dagaktiv og må nærmest tråkkes på for å bli funnet. Takseringer av arten på dagtid er lite gunstig for å få en god bestandsvurdering.

Myrsnipe. I 2022 fikk vi registrert 12 spillende + 8 enkeltindivider. Eggeskall ble også funnet slik at hekking ble påvist. I 1974 hadde de hele 60 territorier + 46 enkeltindivider. Denne arten ser ut til å vise en sterk tilbakegang, og det er trolig ikke takseringstidspunktet som kan forklare en så stor endring. Det er også områder der det var vanlig å se arten før, der den nå er så å si borte. Vi har trolig en bestandsnedgang på ca. 80%. Den lille kystbestanden av myrsnipe i Norge sør for Vestfjorden har hovedsakelig vært på Smøla og i ytre deler av Trøndelag. Det er nå usikkert om arten hekker langs norskekysten sør for Smøla. Myrsnipa er ennå ikke en rødlisteart, men årets resultater fra Smøla gjør det spesielt viktig å få en oppfølging i 2023.

Vipe. 3 individer ble registrert på våre takseringer i 2022, mot 1 kull + 6 enkeltfugler i 1974. Ved rundturen 27. mai hadde vi 5 par på Kongsmyra, 8 individer på Røkmyra, og 1 par ved Fløtjønna. Espen Lie Dahl skulle komme med oppdatert info om hvor mange som er knyttet til dyrkamarka på Smøla. Kulturmark ble unngått når vi la våre takseringsruter, og derfor var ikke vipe en art vi prioriterte. Vipekartleggingen fra 2018 viser en stor bestand i landsmålestokk med minst 60 par.

Steinvender. Ikke registret i 2022. Se kommentaren om sandlo.

Brushane. Ikke registrert under takseringene i 2022, men 14 indiv., deriblant flere spillende hanner, ble sett på Røkmyrene 20 mai. I 1974 hadde de 7 varslende hoer, og 2 hanner som viste spill. Det ser ut til at arten er forsvunnet. Gjennom 70-tallet var det spillplasser og hekking flere plasser. For eksempel 30 individer ved Soløyvatnet 18/5-79. Jæren og Smøla hadde da de to største kystbestandene i Sør-Norge. Arten har siden hatt en større nasjonal bestandsnedgang og hekker nå ikke langs norskekysten i sør. I 2015 ble ca. 5 individer sett ved en hekkelokalitet på Smølas, samt også sett voksne fugler med små unger ved Røkvatnet rundt 2020 (O. R. Gjøre pers. med.). Kjente tidligere lokaliteter bør sjekkes ut i 2023.

Lirype. Vi registrerte 3 par + 12 ind. i 2022. Det er klart flere enn i 1974 med 3 hanner.

Tyvjo. Vi hadde 14 par + 3 ind. i 2022. Det kan se ut til å være noe mindre enn i 1974 med 7 par + 117 ind. Regner vi om til individer er det 31 mot 131, altså ca 77% nedgang. Arten er fortsatt en karakterfugl for innlands-Smøla. Tetteste opptreden er på de store ensartede myrflatene med småvokst lyng. Muligens kan nedgangen skyldes mindre næringstilgang pga. bortfall av måke og terne som hekkearter. Arten kan også ta fugleunger f.eks. fra myrsnipe, som har hatt en kraftig nedgang.

Fiskemåke. Vi registrerte 3 par + 3 ind. på takseringene i 2022, og i tillegg hadde vi en liten koloni på 9 par på Gåsvatnet den 27. mai. I 1974 hadde de 8 par + 110 individer på takseringene. Omregnet til individer: 9 (27 med Gåsvatnet) i 2022 mot 126 i 1974. Det gir en nedgang på ca 93 % (eller 79% om vi tar med Gåsvatnet). Dette viser en svært dramatisk nedgang! Det er dokumentert en kraftig nedgang for arten i Norge. Den har i større grad blitt hekkefugl i byer og tettsteder. Ferskvannskolonier har vi nå svært få av i vårt distrikt. Storstilt utryddelse av mink rundt Smøla vil kunne hjelpe bestanden lokalt.

Hettemåke. I 1974 hadde de 2 rugende fugler. Arten ble ikke sett i 2022. Rundt 1974 ekspanderte arten nordover og kunne hekke spontant i små kolonier og som enkeltpar spredt langs kysten. Arten har nå en kraftig nedgang i Norge og er rødlistet.

Svartbak. Vi hadde kun 1 individ i 2022, mens i 1974 hadde de 23 par + 180 individer på sine takseringer. Det viser en nesten total kollaps i bestanden. Det var påvist fugleinflensa i 2022 på havørn på Smøla. Kan svartbaken også være rammet?

Gråmåke. Vi hadde 8 par + 1 individ i 2022 (I tillegg var det en koloni ved Hopen den 27. mai i blanding med svartbak). I 1974 var takseringsresultatet på 1 par + minst 50 individer. Bestanden har holdt seg en del bedre enn for de andre måkene.

Sildemåke. I 1974 hadde de en koloni på 25 par i sone 3. Arten ble ikke sett i 2022, men hekker fast i Smøla-skjærgården.

Terner. I 2022 hadde vi ikke terner på våre takseringer! Vi hadde noen få individer ved Edøy fergekai, og spredte individer over sjøen på rundturen den 27. mai. I 1974 hadde de 13 par + 3 individer av makrellterne, og 95 par + minst 75 individer av rødnebbterne på sine takseringer. Her er det snakk om en dramatisk tilbakegang! Ternene har hatt store hekkeproblemer og bestandsnedgang over flere tiår i Norge. Hekkebestanden er økende i Smøla-skjærgården blant annet pga. stort uttak av mink.

Rovfugler. På takseringene i 2022 hadde vi 1 ad + 1 ungfugl av kongeørn, og ingen havørner (Hekkingen var i stor grad mislykket p g a fugleinflensa). Vi så havørn på Kongsmyra den 27. mai. I 1974 er ikke havørn registrert på takseringene. Ellers var en tårnfalk registrert i 1974, mens en vandrefalk hann ble sett i 2022 på Frostadheia.

Gjøk. Vi hadde 5+ individer i 2022, mot 3 individer i 1974.

Sanglerke. Vi hadde 49 syngende eller par i våre takseringer i 2022. I 1974 var 75 det tilsvarende tallet. Det viser en nedgang på ca. 35%. Hekkebestanden på Smøla framstår som todelt. En del synger med utgangspunkt fra kulturmark. Gjennomgående høres imidlertid arten jevnt i hele det ukultiverte myrlandskapet. Røsslynghøyden over store områder er svært lav og kan tenkes å gi lerka gode forhold. I Norge og ellers i Europa har lerka stor bestandsnedgang, men da hovedsakelig i kulturlandskap.

Tornsanger. Det ble registrert 3 territorier begge årene.

Sivsanger. Vi hadde 11 syngende eller par i 2022. I 1974 hadde de kun 4 syngende. En klar framgang.

Sivspurv. I 1974 var det 4-5 registreringer av arten. I 2022 hadde vi 36 lokaliteter med fugl. Dette tyder på en betydelig framgang.

Heiplierke. Det ble registrert ca. 15 syngende i 2022. I 1974 ble det talt 125 individer i kun 5 av sonene, og i de andre sonene var det antydning at den var tallrik (xx) eller fåtallig (x). Dette skulle tilsa en svært markert tilbakegang, men om den er reell kan diskuteres. Vi hadde trolig takseringen i den tida de ligger på egg, mens de trolig var kommet til ungetida.

Steinskvett. Vi hadde 7 territorier (par eller enkeltindivid) i 2022. I 1974 var det tilsvarende tallet minst 50. Her ser det også ut til at vi har en klar nedgang, men se kommentaren under heiplierke.

Lappspurv. Flere individ og sannsynlig hekking i 1974. Mørkekysten hadde på 1970-tallet en liten hekkebestand, den eneste i lavlandet i Sør-Norge. Arten har hatt stor bestandsnedgang og er nå svært sjelden hekefugl i indre og høyereliggende strøk. Noen få individ sees på vår og høsttrekk, men ingen hekkeindikasjoner er kjent siden 1974.

Andre småfugler av interesse. Vi registrerte både svartstrupe, tornirisk og gulerle i 2022 (Nye arter i forhold til 1974), mens de i 1974 hadde myrsanger og bergirisk (Arter vi ikke hadde observasjoner av). Vi hadde for øvrig en voksen rosenstær på Dyrnes 27. mai.

3.3 Samlet vurdering

Dataene fra kartleggingen i 2022 vurderes å være litt for usikre til å komme med klare konklusjoner, men følgende viktige tendenser ble observert:

- Trolig forsvunnet fra fast-Smøla siden 1974: Brushane (usikker, kan fortsatt hekke), sildemåke, hettemåke, rødnebbterne, makrellterne og lappspurv. Totalt 6 arter.
- Betydelig bestandsnedgang på Smøla: Gråhegre, myrsnipe, tyvjo, fiskemåke, svartbak, sanglerke, heipiplerke og steinskvett. Totalt 8 arter.
- Fortsatt god bestand på Smøla, men betydelig bestandsnedgang regionalt: Vipe, rødstilk, enkeltbekkasin, storspove og småspove. Totalt: 5 arter.
- Tydelig bestandsøkning: Grågås, lirype, sivspurv, sivsanger. Totalt: 4 arter.
- Nye (hekke-) arter: Sangsvane og trane. Totalt: 2 arter.

For øvrige arter gir ikke dataene grunnlag for å konkludere med hensyn til trender, eller bestandene virker forholdsvis uendret.

4 Diskusjon

4.1 Usikkerhet

Det vil være en rekke usikkerhetsfaktorer ved resultatene og tolkningen av dem. Flere av disse er felles for kartleggingene både i 1974 og 2022, som:

- Det er bare snakk om en kartlegging hvert år. Det kan være årlige, temporære bestandssvingninger som dermed ikke fanges opp, og det kan være at fugl blir oversett under kartleggingen av ulike årsaker. Dette kan ha gitt vesentlige utslag, og omfanget kan variere betydelig mellom artene.
- Fugler kan ha blitt feilbestemt eller feil antall registrert. Dette antas å være en klart underordnet feilkilde sammenliknet med foregående.

Ved sammenlikning tilkommer ytterligere noen feilkilder:

- Feilkildene nevnt ovenfor kan variere i omfang mellom de to årene som ble sammenliknet (noen arter kan ha blitt bedre fanget opp i 1974 enn i 2022, og for andre kan det være omvendt).
- Det er ikke samme ruter som er gått opp, og det er usikkert om folk har registrert like brede linjer/soner. Dette kan påvirke vurdering av bestandsstørrelser.

4.2 Smøla sin betydning i en regional sammenheng

Resultatene for flere av artene viser at Smøla fremdeles har ganske store bestander av arter som regionalt og nasjonalt stor nedgang i hekkebestandene. I kapittel 3.3 er det listet opp fem slike arter: Vipe, rødstilk, enkeltbekkasin, storspove og småspove. I tillegg bør det trekkes fram at selv om tyvjo og myrsnipe ser ut til å ha hatt stor bestandsnedgang på Smøla, så er faktisk hekkebestandene fortsatt store i et sørnorskt perspektiv. Selv om det er alvorlige negative trekk i bestandsutviklingen for en del truede og/eller regionalt interessante arter på Smøla, så tyder resultatene fra 2022 på at **Smøla har fått en økt regional betydning for bevaring av fugl i Møre og Romsdal** de siste 50 årene.

Med unntak av myrsnipe står alle de prioriterte kartleggingsartene i 2022 på den norske rødlista, og Smøla framstår som et godt referanseområde for overvåking av hekkebestandene. Artsrikdommen, særlig blant vadefugl, er stor. Det har vært klare hekkeindikasjoner for brushane her i nyere tid, så kanskje har den også reetablert seg. For mange arter er bestandene regionalt viktige.

4.3 Forslag til oppfølging

Registreringene i 2022 viser med all tydelighet at kartleggingene bør følges opp i framtiden. Midlene for 2022 tillot bare helt grunnleggende kartlegginger med et besøk pr. rute. Ressursgruppa av erfarne fuglefolk har nå et godt utgangspunkt for videre arbeid med enkelte særlig interessante arter. En ny kartleggingssesong vil både kunne øke presisjonen i bestandsvurderingene og gi bedre arealdekning av Smøla.

Med grunnlag i dette anbefales en oppfølgende kartlegging i 2023, rettet mot følgende problemstillinger:

- Etablering av tre referanseområder for rødlistearter. Ny gjennomgang og utvidelse av takseringsrutene fra 2022. Denne gangen med to besøk pr. rute for kvalitetssikring av metodikk og resultat. Særlig aktuelle områder vurderes å være Toppmyran/Pilsbekken-Kongsmyra/Slettavatnet-Røkmyra/Bollvatnet. Anslått tidsbruk 6 dager.
- Etablere 3-4 nye takseringsruter på dårlig dekte deler av fast-Smøla som bør ha bestander av interessante arter. Anslått tidsbruk 2 dager.
- Fullstendig gjennomgang av kulturmark i hele kommunen inklusiv Edøy og Kuløy. Anslått tidsbruk to besøk og totalt 6 dager.
- Spesifikk kartlegging rettet mot brushane, med oppsøking av gamle og andre aktuelle lokaliteter. Anslått tidsbruk 2 dager.

Figur 1 Terrenget på Smøla er for så vidt oversiktlig, men det er store areal og kan være vanskelig å orientere seg lokalt. Behovet for gjentakende og supplerende undersøkelser er derfor til stede. Foto: Arnstein Gjeldnes.

5 SKRIFTLIGE KILDER

Artsdatabanken 2021. Norsk rødliste for arter 2021.

<https://www.artsdatabanken.no/lister/rodlisterforarter/2021/>

Folkestad, A. O. 1975. Registeringer på Smøla 1974. Upublisert stensilert rapport, 18 s. (ikke sett)

Follestad, A. 1984. Ornitologiske undersøkingar i Smøla kommune 1974-1983. Rapport, 85 s.

Gaarder, G., Gjeldnes, Ø., Gjøra, O. R. & Valde, K. 2021. Småspove i Møre og Romsdal 2021. OUM-rapport nr. 5-2021. 24 s. ISBN 978-82-93893-06-6

Stokke, B. G., Dale, S., Jacobsen, K-O., Lislevand, T., Solvang, R. & Strøm, H. 2021.

Artsgruppeomtale fugler (Aves). Norsk rødliste for arter 2021. Artsdatabanken.

<https://www.artsdatabanken.no/rodlisterforarter2021/Artsgruppene/Fugler> Nedlastet

13.02.2023.

Figur 2 En ensom kartlegger på ei vidstrakt myrslette. En typisk stilstudie av fugletakseringene på Smøla i 2022. Samtidig et landskapsbilde det ikke lenger er mulig å få til andre steder i Møre og Romsdal, og også få andre steder på Norskekysten, som følge av oppdyrking, grøfting, tilplanting og gjengroing av det tidligere åpne kystlandskapet. Derfor er da både disse naturtypene og artene som finnes der gått sterkt tilbake i Norge i nyere tid, inkludert flere fuglearter som nå betraktes som nasjonalt truet. Foto: Arnstein Gjeldnes.

Vedlegg – Gamle takseringsdata

Her tabelldataene fra takseringene i 1974, hentet fra Follestad (1984). For soneinndeling, se figur 1.

Tabell 6: OVERSIKT OVER FUGL REGISTRERT UNDER TAKSERING, SMØLA 26. JUNI - 1. JULI 1974

Tabell 6: OVERSIKT OVER FUGL REGISTRERT UNDER TAKSERING, SMØLA 26. JUNI - 1. JULI 1974

Område	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	Sum alle områder	% del av totalen (dominans-verdi)	Antall omr.	Forekomst i % del omr. (utbreiing)	Hekkestatus		
Smålom ..	-	-	-	1	-	1	1f	-	-	-	-	-	-	-	3	0,12	3	21,4	h		
Storlom ..	-	1k,1	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1k,7	0,37	2	14,3	H		
Toppskarv	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
Hegre ...	4	-	1	2	-	-	4,1d	-	4	14	7	1	x	-	60+	2,50	9	64,2	H		
Grågåse ..	-	1k,2	xk	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	x	2k	4k,5+	0,54	5	35,7	H	
Gravand ..	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8	8	0,33	1	7,1	h	
Stokkand	7	6	15	1k,7	6	3	1k,12	1q	1k,1	1	-	1	-	-	2k,x	5k,65+	3,13	12	85,7	H	
Krikkand	-	-	1k,2	1k,4	-	4	2k,15	12	2p	1k	-	-	-	-	2k,30	7k,71	3,54	8	57,1	H	
Brunnakke	-	-	-	1q	-	-	1k,3	-	-	2k	-	-	-	-	1k	4k,4	0,50	4	28,5	H	
Knekkand	-	-	-	-	-	-	(1p)	-	-	-	-	-	-	-	-	(1p)	0,08	1	7,1	-	
Skjeand ..	-	-	-	-	1p	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10	1p,10	0,12	2	14,3	-	
Toppsand ..	-	-	-	-	10	-	20,1q	-	-	-	-	-	-	-	10	40,1q	0,20	3	21,4	h	
Erftugl ..	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2k	-	-	-	-	2k,10	0,50	2	14,3	H	
Svartand	-	-	-	-	-	-	10	-	-	-	-	-	-	-	-	10	0,04	1	7,1	-	
Sjørre ..	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
Havelle ..	-	-	-	-	-	-	10	-	-	-	-	-	-	-	-	10	0,04	1	7,1	-	
Kvinand ..	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	20	20	0,08	1	7,1	-	
Siland ..	-	-	-	1p	-	-	-	-	3q	5	1	-	1k	-	1k10	0,54	5	35,7	H		
Tårnfalk	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0,04	1	7,1	-	
Lirype ..	10	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10	-	-	-	30	0,25	3	21,4	h	
Tjeld ...	-	36	6	-	-	-	13	-	-	2	2	4	2p,1	-	1k+3t,64	2,92	8	57,1	H		
Sandlo ..	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1p,1	1p,1k	3t,2	0,33	3	21,4	H
Heilo ...	8p, 22	3p,15	11	5p	11	1	6+	3	10	7t,7	2p,1	3p,6	-	-	-	28t93	6,22	12	85,7	h	
Vipe	4	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	1k+1k,6	0,33	3	21,4	H	
Steinvendar	1p	-	-	-	-	-	1v	-	-	-	-	-	-	-	-	1p,1v	0,16	2	14,3	h	
Myrsnipe	7p,14	15	12p	19p	3p	5	6p,6	2s	1s,6v	2	-	3p,4	-	-	-	x	60t46	6,93	12	85,7	H
Brushane	-	-	1qv	1qv	2	-	20,3q	-	-	-	2qv,2	-	-	-	-	x	7q205+	0,58	6	42,8	h
Raudstilk	6	-	3	-	-	-	3	1p	2v,3	6	3p	3pv,1	-	-	2p	2p,1k	13t22	2,17	10	71,4	H
Gluttsnipe	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1f	-	1	0,04	1	7,1	-
Strandsnipe	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1p	1p,2	0,16	3	21,4	h
Storspove	7	6+	1p	-	-	1	3+	3v	4	4	11	3pv	-	-	x	6p,40+	2,17	12	85,7	H	
Småspove	2p,6	9	6p	2p	-	1	2p,5+	3v	6v	6	-	1pv	-	-	-	18t27	2,65	10	71,4	h	
Rugde ...	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1s+	0,08	1	7,1	h	
Enkeltbekk. 4s,8	2p,13	3	4	1	-	-	1	3s	1s	10	2	1	2	-	x	8s,32	2,00	12	85,7	h	
Tjuvjo ..	-	24	10+	19	-	4	5p,13	6	9	7	-	12	-	-	-	7p117	5,88	10	71,4	h	
Hettemåse	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2r	2p	0,16	1	7,1	H	
Sildemåse	1	-	25p	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	25p+	2,08	3	21,4	H	

53

Område	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	Sum alle områder	% del av totalen (dom.v.)	Antall områder	% del av områder	Hekkestet	
Gråmåse .	5+	x	10	-	-	5	1p,2	4	-	21	10+	-	x	-	1p,50+	2,17	9	64,2	H	
Svartbak	x	60	9p	10p,3	1k	5	10	2v,2	4	24	70	1p	1pv	-	23p180	9,43	13	92,8	H	
Fiskemåse	4+	30	9	5p,2	-	-	15	9	8	17	15	-	3pv	-	8p110	5,26	10	71,4	H	
Krykkje .	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Makrellterne	-	-	-	1	-	-	-	-	-	2	x	13p	x	-	13p,3	1,21	7	50,0	H	
Raudnebbterne	4+	-	10	-	14	30p	4	21p,1	19	5	40p	2p,6	x	x	95p75+	11,06	12	85,7	H	
Tyrkerdue	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0,04	1	7,1	H	
Gauk	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	3	0,12	3	21,4	h	
Sandevale	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Låvesvale	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Lerke	13+	8	x	15s,5	-	1	5	6s	4s	-	-	-	1s	-	1s,1	0,12	2	14,3	h	
Heipiplerke	xx	20+	50+	25+	xx	x	xx	xx	xx	xx	x	10	10+	x	125+	5,21	14	100,0	H	
Skjærpiplerke	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	5	-	6	0,25	2	14,3	h	
Linerle .	3	2	3	-	1p1k7	7	3+	-	-	8	x	3	2	x	3t,35	1,71	10	71,4	h	
Stare ...	x	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10+	0,41	2	14,3	h	
Skjor	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0,04	1	7,1	H
Kråke ...	1+	1k,12	3	-	4	-	2	2	2	9	1k,9	2	3	x	2k,50+	2,25	12	85,7	H	
Ramm	2+	-	5+	-	1p,1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1p,10+	0,50	4	28,5	H	
Jernspurv	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1s	0,08	1	7,1	h	
Sivsongar	-	-	-	-	2s	-	2s	-	-	-	-	-	-	-	4s	0,33	2	14,3	h	
Myrsongar	-	-	1s	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1s	0,04	1	7,1	h	
Hagesongar	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1s	0,08	1	7,1	h	
Munk	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1s	0,08	1	7,1	h	
Tornsongar	1s	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1s	0,08	1	7,1	h	
Møller ..	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2p	0,25	2	14,3	h	
Lauvsongar	2s	4	-	-	-	-	-	-	1s	-	-	-	-	-	1s	0,08	1	7,1	h	
Gransongar	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2s+	4s,1	0,37	3	21,4	h
Svartkvit fl.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2s	0,16	1	7,1	h	
Buskavett	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1s	0,08	1	7,1	h	
Steinskavett	14+	3+	x	3p,3	x	2	x	10v	5v,1k	6+	x	3pv	-	-	1k	0,08	1	7,1	h	
Raudstrupe	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	x	7t,43+	2,12	14	100,0	H
Gråtrost .	1r	-	x	2	-	-	5+	-	-	-	-	-	xs	-	xs	0,16	1	7,1	h	
Svarttrost	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	x	-	5+	-	1r,20+	0,83	7	50,0	H	
Raudvenge	1s	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1s	-	1s,1	-	2s,1	0,20	2	14,3	h	
Måltrost .	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1p	-	1p,1s	0,16	2	14,3	h	
Kjetmeis .	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1s	-	1s	0,08	1	7,1	h	
Gråspurv .	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	x	-	x	0,08	1	7,1	h	
Bokfink ..	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	2	0,08	1	7,1	H	
Grønnfink	2	-	-	-	1k	-	-	-	-	-	-	-	1k,xs	-	xs,1k	0,16	1	7,1	H	
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1s	-	2+	0,25	3	21,4	H	

54

område	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	Sum alle områder	% del av totalen (dom.v.)	Antall områder	% del av områder	Hekkest.	
ergirisk	1+	2	x	11	-	-	1	-	-	2	x	2	7	x	30+	1,25	10	71,4	h	
rådisk .	-	-	-	-	-	-	x	1	-	-	-	-	1k,4	-	1k,5+	0,29	3	21,4	H	
ivsporv	-	-	-	4-5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4-5	0,20	1	7,1	h
appsorv	-	2d	-	-	-	-	2s,1q	-	-	-	-	-	-	-	4d,1q	0,25	2	14,3	h	
ørner ..	-	-	-	-	-	-	7	-	-	7	-	-	-	-	14	-	-	-	-	
ntall arter	32	24	29	21	15	14	35	20	19	26	21	22	45	25	76					

teiknforklaring: H = konstatert hekkande ved funn av reir eller ungar
h = utvetydig hekkeadferd, men ikkje funn av konkret bevis (reir, ungar)
h? = territorievdande fugl, hekka muligens
d = død fugl
f = flygande fugl over området
k = kull
p = par
r = reir
s = syngande eller spelande individ
t = territorier
v = varslande
x = fleire individ, ikkje holdbare tal
xx = tallrik, ikkje holdbare tal
+ = meir enn

Arter som ikkje er oppførte med tal i tabellen, er arter som er observert under opphaldet på Smøla 25. juni- 1.juli, men som er observert utafor dei oppførte takseringsområda.

Syngande, varslande eller på annan måte territorievdande individ, kull og reir er rekna som eitt territorium = 1 par + 2 individ ved summering og utrekning av dominansverdi. For dei ikkje talgjevne observasjonane er det rekna med absolutt minimumstal (x = minst eitt individ, xs = minst eitt par, etc.). Dette må såleis ligg under det reelle tal og utgjør ei viss feilkjelde i materialet, bl.a. gjeld det heippielerke, og for denne art tydelegvis med betydeleg utslag.

(Etter Folkestad 1975a).